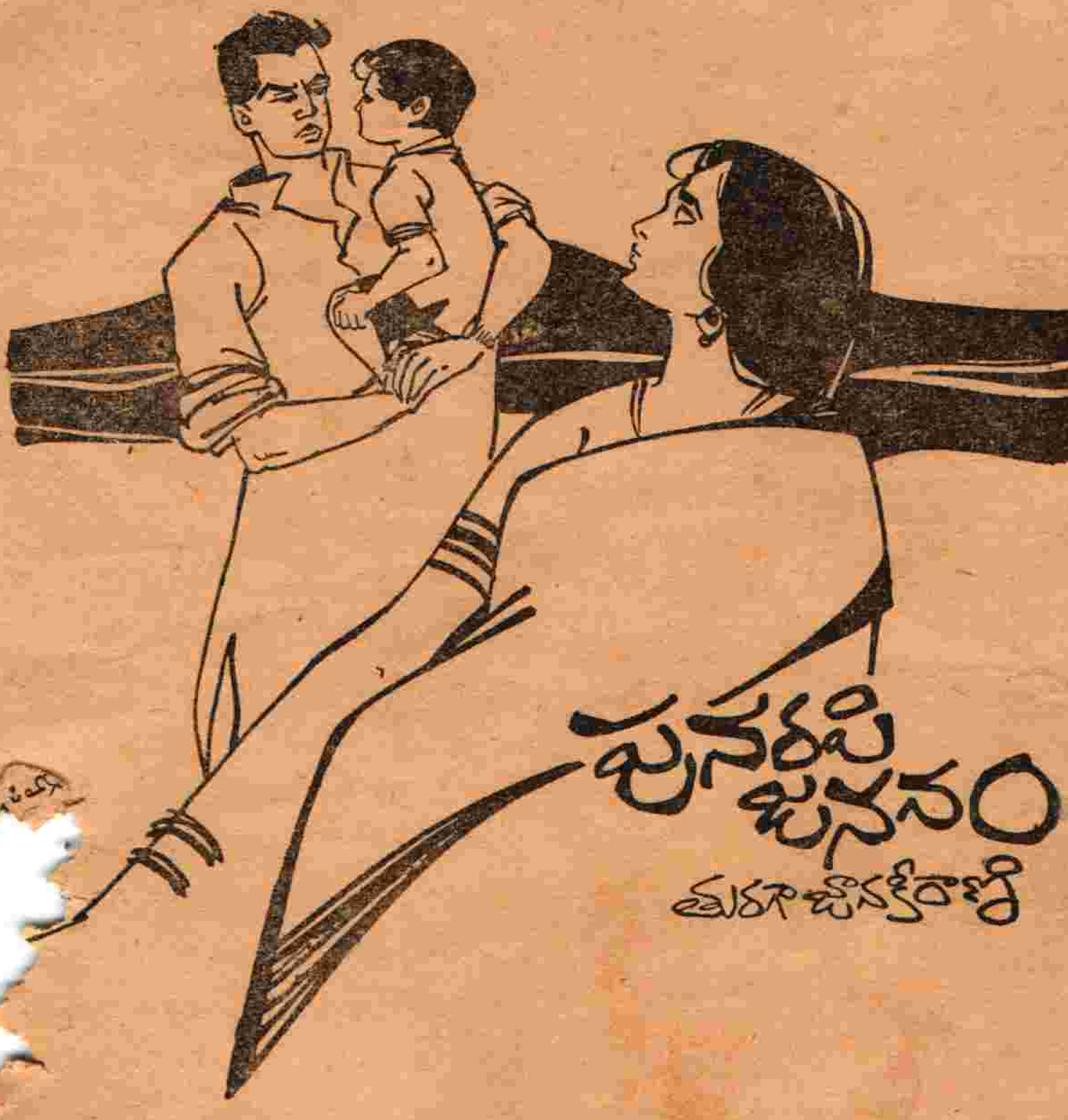

పునరపి జననం

తురగా జానకీరాణి

"ఏమిటి నాన్నా నువ్వ నేదీ?" అన్నదికాంతం సూరికి దగ్గరగా జరిగి. వాడు మాట్లాడలేదు. వెల్లకిలా చాప మీద పడుకుని వున్నాడు. చేతులు రెండూ గుండెలమీద పెట్టుకుని ఎదురుగా గోడకేసి చూస్తున్నాడు. వాడి ముఖంలోకి చూసేసరికి అక్కడ ఏదో అర్థంకాని భావన కనబడింది కాంతానికి.

"ఏమిటిబుజ్జీ అంటావు? అలా వున్నావేం నాన్నా?" అన్నది మళ్ళీ. వాడిందాకా మెల్లిగా అన్నాడు ఒక మాట. అదితనకి స్పష్టంగానే వినబడింది. వెంటనే భయం వేసింది.

"నాకుచాలా విసుగ్గావుంది. ఎన్నాళ్ళింకా?" అన్నాడు వాడు. వాడి పసి కంఠంలోంచి వినబడిన యీ మాటకు ముందుఅర్థంకాలేదుకాంతానికి. అందుకే మళ్ళీ అడిగింది, "ఏమిటినాన్న నువ్వ

నేది?" అని. వాడు అమ్మవంక ఒక సారి కళ్లు మందంగా త్రిప్పిచూసి, కళ్లు మూసుకున్నాడు. "నిద్రొస్తోంది" అన్నాడు.

అవతల పనున్నదని లేచి వెడదా మనుకున్న కాంతం వాడిమీద చేయివేసి పడుకుంది. వాడు నిద్రపోయాడు.

* * *

"రంగనాథం! రంగనాథం!" అని అరిచాడు గుమ్మంలో నిలబడి అరటి పండు తింటున్న సూరి సందులో గొడుగు, చెప్పులు వేసుకుని వెడుతున్న డెభై ఏళ్ళ మనిషి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. తనని పిలిచిన యీ ఆరేళ్ళ కుర్రాడిని చూసి, ఆయన తెల్లబోయి ఆగాడు, "రంగనాథం, మాట! ఈ వూళ్ళో వుంటున్నావా యిప్పుడు?" అన్నాడు సూరి. ఆయన వెనక్కి వచ్చాడు. ఆశ్చర్యంతోపాటు నవ్వు వచ్చింది.

"ఏమిటోయి బాబూ, బొడ్డుకోసి పేరెట్టినట్టు పిలుస్తున్నావు? నా పేరు నీ కెలా తెలుసు?" అన్నాడాయన.

"నువ్వు తెలయదా నాకు? తెలుసు. కంకిపాడులో హోటలు ప్రక్క సందులో —" సూరి అడిగాడు ఆయన్ని. రంగనాథం గొడుగుమడిచి, అరుగు వేపుకి రెండడుగులు వేసి. దగ్గరకొచ్చాడు. "ఏలెడున్నావో లేదో ఏమిటి యిట్టా మాట్టాడుతున్నావు?" అన్నాడు.

సూరి పండు తొక్క అక్కడ పారేసి, గబుక్కున ఎటో పారిపోయాడు. రంగనాథం కొంచెంసేపు నిలబడి లోపలికి చూశాడు. ఎక్కడా మనిషి అలికిడి లేదు. తన దోవన తను వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ సాయంత్రం మళ్ళీ ముసలాయన ఆ యింటి గుమ్మంముందునుంచి వెడుతున్నాడు పగలంతా తనపనులు జూసుకొని. గుమ్మం దగ్గరకు వచ్చేసరికి ప్రొద్దుటి సంగతి గుర్తుకొచ్చింది. ఇంట్లోకి తొంగి చూశాడు, సూరి కనపడ్డాడు. "ఒరేయి బాబూ! ఏయ్! ఇల్లారా అబ్బాయీ!" అని పిలిచాడు. సూరి బయటకు వచ్చాడు. రంగనాథాన్ని చూసి నవ్వాడు.

"నన్నెట్టా ఎరుగున్నావురా నువ్వు? పేరెట్టి పిలిచావు?" అన్నాడు రంగనాథం.

"ఏమో - ఎప్పుడు పిలిచాను? పిలవలే!" అన్నాడు సూరి.

"అదికాదు, మాట." అని రంగనాథం పట్టుకోబోతుంటే లోపలికి [illegible] పోయాడు సూరి.

రంగనాథం బయలుదేరాడు "ఏ[illegible] చేయడానికి లేక. కంకిపాడులో హోటలు ప్రక్క సందులో యిల్లు అలమేలుది. తను అక్కడికి వెళ్ళిన సంగతి అస్తమానం ఎవరికీ తెలియదని రంగనాథం ఉద్దేశ్యం, రోజుల తరబడి యింజనీరు గారి క్యాంపుపేరు చెప్పుకొని తను అలమేలు యింటో వున్న సంగతి భార్యకికూడా ఆమె చివరి రోజుం

వరకూ తెలియదు. అదంతా పదిహేనేళ్ళనాటికథ. ఆ అలిమేలూ లేదు. ఆనాటి తన స్నేహితులూ లేరు.

ఇన్నాళ్ళకి యీనాడు భూమికి రెండడుగుల ఎతుకూడాలేని యీ గొట్టికాయ తనని నిలవేసి, ఆ సందులోకి వెళ్ళేవాడివి కదా అంటాడు. అర్థంకాక, నిట్టూర్చి నడక సాగించాడు రంగనాథం. మళ్ళీ మర్నాడు రంగనాథం ఆ వీధి వెంబడి వెడుతున్నాడు. వెడుతూ ఆ యింటిముందు ఆగాడు. సూరి లోపల్నుంచి పరుగెత్తుకొచ్చి "రగనాథం! నన్ను పట్టుకుంటావా?" అన్నాడు అని చవ్వుతూ దగ్గిరికొచ్చేశాడు. జేబులో చెయ్యిపెట్టి రంగనాథం "మాట: నీకు అణాయిస్తాను, కొనుక్కోవడానికి," అన్నాడు.

వాడిని దగ్గరగా తీసుకుని అరుగుమీద కూర్చోబెట్టుకుని "కంకిపాడు నువ్వు ఎప్పుడు వెళ్ళేవాడివిరా?" అన్నాడు.

...తలవంచుకున్నాడు. "ఎప్పుడూ!... అలమేలు యింటికి వెళ్ళేవా... అక్కడ హోటల్లో కాఫీ ...డానికి రోజూ వచ్చే వాడివిగా? ...నూ వున్నాను అక్కడ." రంగనా... ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. జేబులోంచి నిజంగానే డబ్బు తీసి వాడి చేతుల్లో పెట్టాడు.

"మీ నాన్నగారున్నారా? పిలుచుకురా" అన్నాడు.

సూరి అలాగే కూర్చున్నాడు. డబ్బువంక చూడలేదు. లేవలేదు.

'హోటల్లో ఎక్కడ వుండేవాడివి?'

"నేను బెజవాడ నుంచి వచ్చేవాడిని. బెజవాడలో బట్టల దుకాణం. మూటలు తెచ్చి కంకిపాడు దుకాణాల్లో వేసేవాడిని." అని గడగడ సూరి చెబుతుంటే రంగనాథం చేతులు, కళ్ళు అప్పగించి కూర్చున్నాడు. ఏమీ బదులు చెప్పడానికి తోచనంత ఆశ్చర్యంలో పడిపోయాడు.

ఈ స్థితిలో లోపలినుంచి కామేశ్వర్రావు వచ్చాడు. కొడుకు ఎవరో ముసలాయనతో కూర్చుని వుండడం చూచి, "ఎవరు కావాలండీ?" అన్నాడు.

రంగనాథం లేచి నిలబడి, ఉత్తరీయం సవరించుకొని, "మీ అబ్బాయండీ?" అన్నాడు.

"ఔను. మీకెవరు కావాలి? ఇక్కడ కూర్చున్నారు?" అన్నాడు మళ్ళీ కామేశ్వర్రావు.

"ఎవరి కోసమూ కాదు. ఈకుర్రాడు నన్ను పేరుబెట్టి కేకలేస్తే వచ్చాను. వీడికెన్నేళ్ళు?."

"ఏడో యేడు" అని, కొత్త మనిషి కదా, కుర్రాడిని గురించి ప్రశ్నలెందుకు అడుగుతున్నట్టు అని చూశాడు కామేశ్వర్రావు.

'తమాషాగా మాట్లాడుతున్నాడండి వీడు. పదిహేనేళ్ళ క్రితం నేను కంకిపాడు వెళుతుండే వాడిని. ఆసంగతి తెలుసనీ, తనకి బెజవాడలో బట్టల దుకాణం వుం

దనీ అంటున్నాడు.—" అన్నాడు రంగనాథం.

''మీరనేదేమిటో నాకు బోధ పడటం లేదు. బట్టలదుకాణమేమిటి?''

"వాడినే అడగండి."

బుర్రవంచుకొని తండ్రి వంకైనా చూడకుండా లాగూ కొన పట్టుకున్న సూరి వంక చూశాడు కామేశ్వర్రావు. "ఏరా, ఏమిటి అంటున్నావట యీయనతో?" అన్నాడు. సూరి తలెత్తాడు, 'ఏమిటి అంటున్నావుట, మాట్లాడవేం?' అని గట్టిగా రెట్టించాడు కామేశ్వర్రావు. బిత్తరపోయి బిగ్గరగా ఏడ్చాడు సూరి. ''అయ్యో, పిల్లాడిని కోప్పడకండి." అని రంగనాథం సవరించ బోతోంటే- "ఫో వెధవా లోపలికి, ముదిమాటలూ ముది వేషాలున్నూ." అని మళ్ళీకసిరాడు కామేశ్వర్రావు ఏడుస్తూ లోపలికి వెళ్ళాడు సూరి.

రంగనాథం యీసంఘటన చూసి గుటక మ్రింగాడు. 'ఏంచెప్పాడు మా వాడు ఇంకా?' అని కామేశ్వర్రావు తనతో మామూలుగా మాట్లాడేసరికి తేరుకున్నాడు.

'చాలాచిత్రంగా మాట్లాడాడు. నేను కంకిపాడులో సినిమా దగ్గర హోటలుకి కాఫీ తాగడానికి వెళ్ళే వాడిని, ఆ ప్రక్క సందులోకి వెళ్ళే వాడిని. అక్కడికి బట్టల మూటలు పుచ్చుకొని నాగభూషణం అనే వాడు బెజవాడ నుంచి వచ్చేవాడు. వాడు చనిపోయి ఏడెనిమిదేళ్ళయింది, పేలెడంతలేని యీకుర్రాడు నన్ను గుర్తుపట్టి, ఆవిషయాలన్నీ తెలిసినట్లు మాటాడుతున్నాడు.— మీరు మళ్ళీ నిదానంగా వాడితో మాట్లాడితే మీకే తెలుస్తుంది,' అని చెప్పాడు రంగనాథం.

కామేశ్వర్రావు అరుగుమీద కూర్చున్నాడు, 'ఇలాకూర్చోండి,' అని సూరిని గురించి అన్నీ అడగడం మొదలెట్టాడు. ఇద్దరూ ఎంతో సేపు మాటాడుకున్న తర్వాత లేచి, గొడుగుపేటలోని డాక్టరు నారాయణ రావుగారి యింటికి వెళ్ళారు.

• * * •

చాలాహడావుడిగా వుంది యిల్లంతా. గదిలో నారాయణ రావుగారే కాక, మరో ఇదరు డాక్టర్లున్నారు. స్టూలు మీద కూర్చోపెట్టి మ... తున్నారు. సావిట్లోకి వచ్చిన ... దరు పెద్దలని కూ... అక్కడే కూర్చోపెట్టాడు కా... శ్వర్రావు. వంటింటి దగ్గర వీధిలోని

● తల్లి:- పరీక్ష బాగా వ్రాశాననీ ఎందుకు ఏడుస్తావురా?

కొడుకు:- పరీక్ష పేపర్లతోబాటు నా నోట్సు పేపరు పెట్టేసి వచ్చానమ్మా!

ఆడవాళ్లు కొందరువచ్చి కూర్చున్నారు.

కాంతం అక్కడ ఆడవాళ్ళ దగ్గర నిలబడలేక, యిటు సూరి గదిలోపలికి వెళ్ళలేక తచ్చాడుతోంది.

"బెజవాడలో ఎక్కడ నీ దుకాణం?".

"ప్రసన్నా హోటలు బిల్డింగులో"

"ఒక్కడివేనా వ్యాపారం?"

"లేదు. నా పెద్ద కొడుకు సాయం వుండేవాడు. పంథొమ్మిది వందల పది హేడులో వచ్చానునేను. తణుకు దగ్గర పల్లెటూరు మాది."

"నీకు పిల్లలు ఎంతమంది?"

"ఒక కొడుకు, యిద్దరు కూతుళ్ల. కూతుళ్ళిద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళు చేశాను. కోడలిదీ తణుకే."

"మనమలున్నారా?"

'ఒక్కడే కొడుకు పుట్టాడు. నాభార్యపేరు సావిత్రి.'

ఏడేళ్ళ పసికంఠం వాడిది. ఆ కం[illegible]చి యీ మాటలు వస్తోంటే [illegible]ంగావుంది. కాంతానికి యిదంతా [illegible] చాలా అపనమ్మకంగా వుంది. [illegible] వాడు కళ్ళార్పకుండా డాక్టరుగారి [illegible]ంకచూచి, మంత్రించినట్లుగా మాటా[illegible]తున్నాడు.

"నువ్వు ఎప్పుడు చచ్చిపోయావు? పోయినప్పుడు ఎవరెవరున్నారు దగ్గర?"

కాంతం యీప్రశ్న వినలేకపోయింది. కళ్ళల్లోకి భయం వచ్చింది.

'నాకు అప్పుడు అరవైనాలుగేళ్ళు. పోయినప్పుడు ఎవరూలేరు దగ్గర. సావిత్రి పెరట్లో పచ్చడి రుబ్బుతోంది. నాకొడుకు దుకాణం నుంచీ రాలేదు. కోడలు గుళ్లోకి వెళ్ళింది.'

'నీకు అదంతా గుర్తుందా?'

'ఓ. దుకాణంలో కూర్చుని వుండగా తలనొప్పి వచ్చింది. సోడాత్రాగి యింటికి పోతానని అబ్బాయితో చెప్పాను. యింటికివచ్చి, చాపవేసుకుని క్రిందపడుకున్నాను.'

మధ్యాహ్నం పన్నెండువరకు మాటాడుతూనే వున్నాడు సూరి. వచ్చేపోయే జనానికి అంతులేదు. పన్నెండౌతుంటే స్టూలుమీదనుంచి దిగి క్రింద పడుకున్నాడు సూరి. అలసిపోయాడని డాక్టర్లు వదిలేశారు.

వాళ్ళంతా బయటకు వచ్చారు. రంగనాథం, కామేశ్వరరావు వాళ్ళతోటే వచ్చారు. 'బెజవాడ వెళ్లి యివన్నీ వాకబు చేశాను. డాక్టరుగారూ! నాగభూషణం అనే బట్టల దుకాణం వాడు ఏసిమిదేళ్ళ క్రితం చచ్చిపోయాడండీ. అంతా కరక్టే వీడు చెప్పేది.' కామేశ్వరరావు కంఠంలో ఒక ఉత్సాహం, ప్రాముఖ్యత ధ్వనిస్తున్నాయి.

'దొడ్లో దొండపాదు వుందని చెప్పాడు. సావిత్రికి ఆరుపేటల చంద్రహారం వుందనీ, అది ఎవరి దగ్గరో కొడుకు తాకట్టు పెట్టాడనీ చెప్పాడు. అదీ నిజమే.'

నారాయణరావుగారు సాలోచనగా

యితనివంక చూశారు. "పోనీ ఒక సారి బెజవాడ తీసు కెళ్ళి అన్నీ చూపించండి. నేను అక్కకి వుత్తరం వ్రాసి వారమవుతోంది. జవాబు రాగానే ఆలోచిద్దాం ఏంచేయాలని. మద్రాసుకి కూడా రాస్తాను పరిస్థితినిబట్టి.'' అన్నా రాయన. ముగ్గురు డాక్టర్లూ కలిసి కారెక్కి వెళ్ళిపోయారు.

సూరి అక్కడే నిద్రపోతున్నాడు. ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు గదిలోకి తొంగిచూసి, బయటకు వెడుతున్నారు. కాంతం వెళ్ళి వాడిని లేవదీసి బుజాన వేసుకుంది. బలవంతాన పీటమీద కూర్చోపెట్టి "నాన్నా! అన్నం తిందువుగాని. లేనాన్నా!" అని బుజ్జగించి లేపింది.

వాడు కళ్ళు తెరిచాడు. చుట్టూ చూశాడు. కాంతంవంక చూశాడు. బిగ్గరగా ఏడ్చాడు. కాంతం సముదాయించి, ఏడుస్తుండగానే అన్నం కలిపి పెట్టింది. వాడు ఎంతసేపటికో తేరుకుని అన్నం తిన్నాడు.

ఏదోపూనకం వచ్చినట్టు నీరసపడిపోయాడు బిడ్డ అని ఆరాటపడింది. ఎక్కడో ఎప్పుడో చావడమేమిటి. మళ్ళీ పుట్టడమేమిటి-వీడికేదో మంత్రంవేసి వాగిస్తున్నారని భయం పట్టుకుంది ఆమెకి. చూసిన కొద్దీ వాడు చిత్రంగాకాక, జబ్బుగా కనబడుతున్నాడా ఆమెకి.

ఆరాత్రి కామేశ్వర్రావు భార్యకి చెప్పాడు డాక్టరు నారాయణరావుగారు ఎవరో పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లకి యీ కేసు గురించి వ్రాశారని. లక్నోనుంచి వచ్చే డాక్టర్ పరిమళ ఘోష్ అనే ఆయన వీలైతే ఇంగ్లాండుకికూడా వ్రాస్తారట. పూర్వజన్మ జ్ఞానంవున్న పిల్లలని గురించి వాళ్ళు పరిశోధనలు చేస్తున్నారట.

"ఎందుకండీ యిదంతా? వాడికి తెలిసీతెలియని విషయాలన్నీ ఎందుకండీ వాగిస్తారు?" అన్నది కాంతం విసివిసి.

"ఏడ్చినట్లే వుంది. అదృష్టం కొద్దీ వీడుమనింట్లో పుట్టాడు. ఎంత కలిసొస్తుందో తెలుసా? వాళ్ళంతారానీ, అప్పుడు మరీ తిరుగుతారు యీ పేట వాళ్ళంతా మనచుట్టూ," అన్నాడు కామేశ్వర్రావు.

"డాక్టర్లు వస్తే ఎక్కడుంటారు? ఇదంతా ఖర్చుకాదూ?" అన్నదామె భయంగా.

'రహదారి బంగళాలో — ఖర్చేమిటి? మనకే వాళ్ళు యిస్తారు" అన్నాడు కామేశ్వర్రా

'మనకి ఎందుకు యిస్తారు?"

'మనపిల్లవాడితో మాటాడినంద ఇదంతా ఒక స్పెషలు కేసు కాదటో! వాళ్ళకి ఇంగ్లండునుంచిలక్షలువస్తాయి. నేను నారాయణరావుగారితో యీ విషయం ముందునుంచీ గట్టిగా చెబుతున్నాను. కోట్లజనానికి ఒక్కటి వస్తుందిట యిలాంటి కేసు...." అని

చెప్పి, యింక ఎక్కువ వివరాలు ఆమెకు చెప్పదలచుకోక 'పిల్లలు నిద్రపోయినట్టున్నారే?" అన్నాడు.

సూరి, ఆ తర్వాత వెంకటేశు, చివరిది మాలతి. కాంతం వెళ్ళి సూరి ప్రక్కన చోటు చేసుకుని పడుకుంది. తేలికగా వేగంగా వూపిరిపీలుస్తున్నాడు. చొక్కా బొడ్డు మీదకు పోయింది. వాడిని చూస్తోంటే ఏమిటో దిగులుగా అనిపించి, దగ్గరకు జరిగి పడుకుంది కాంతం.

* * *

కామేశ్వర్రావు యింటికి రాగానే చెప్పాడు భార్యతో వాళ్లు వచ్చారని. ఎర్రని దొరలు యిద్దరు, సన్నగా వున్న డాక్టరు ఒకాయన ముగ్గురు వచ్చారని. నారాయణరావుగారు వాళ్ళని కారులో రహదారి బంగళాలో దింపాడు. ఆయనే స్పెషలుగా వండించి భోజనాలు పంపిస్తానన్నాడట. ఒక ...డి. ఎమ్. జి. పిలిచాడట.

...వారికి పండక్కి కుట్టించినకొత్త ...తొడుగు. ఇంటికి వెళ్ళి అన్నీ ...వు చేసుకుని కారు పంపిస్తాన...రు నారాయణరావుగారు. వీడిని ...కెళ్ళాలి" అని హుశారు విడి పద్దాడు ...మేశ్వర్రావు. అరటిచెట్టు దగ్గర పార బ్లేడుతో ఆడుతున్నాడు సూరి.

కాంతానికి భయంగా వుంది వీడికి మందులే పోస్తారో, ఇంజెక్షన్లు పొడుస్తారోనని.

'నేను రాకూడదా?" అన్నదామె చివరికి వుండబట్టలేక. కామేశ్వర్రావు 'ఇంకానయం' అన్నాడు. ఆమె రెండు మూడుసార్లు అడిగింది. అసలు యిదంతా అబద్ధంఅని వాళ్లు చెబుతారేమో విందామని. అతను ససేమిరా వద్దన్నాడు. అతను స్నానానికి వెళ్ళినప్పుడు గదిలో తగిలించిన చొక్కా జేబులోంచి నోట్లు కనబడ్డాయి కాంతానికి. ఎన్నోతీసి లెఖ్ఖపెడదామనుకుందిగానీ అతను కేకలేస్తాడని భయం వేసింది.

ఎంత యిచ్చారో డబ్బు, ఏమి చేయమని యిచ్చారో — నిజంగానే వాళ్ళంతా నమ్ముతున్నారన్నమాట. వాళ్ళకి ఏదో ఉపయోగం వుండబట్టి యింతింత డబ్బుకూడా యిస్తున్నారు. ముందు ముందు యింక బాగా యివ్వవచ్చు. కష్టాలన్నీ గట్టెక్కే రోజులు వస్తాయి. కాంతానికి తన కొడుకునేదో భూతం పట్టుకున్నదన్న భయం తొలగిపోసాగింది. క్రొత్తగా వస్తున్న యీ ఆదాయం ఆమె కంటికి ఆనుతోంది.

కామేశ్వర్రావు ఆదరా బాదరా తింటున్నాడు. ఏమీ మాటాడ్డంలేదు. మంచి ఆలోచనలో వున్నట్టున్నాడు.

"డబ్బు ఎందుకిచ్చారు? వాడికి ఏమైనా కొనిపెట్టమని యిచ్చారా?" అన్నది.

కామేశ్వర్రావు తినడం ఆపి ఆమె వంక చూశాడు. "తీశావా జేబులోంచి?" అన్నాడు. ఆమె లేదని తలాడించి

"వాడికి పాపం శుభ్రమైన బట్టలు కుట్టించండి. చిన్న సైకిలు కొని పెట్టండి" అన్నది తన మనస్సులోని కోరికదాచుకోలేక. తనూపిలైతే ఏమైనా ఒక చీర కొనుక్కోవాలని వుంది.

కామేశ్వర్రావు చికాగ్గా చూశాడు. "ఇదంతా నీ కనవసరం. అవతల నేను ఎన్నో సర్దుకోవాలి. గొడవ మొద లెట్టకు" అన్నాడు.

అయినా ఆమె వూరులేకపోయింది. "ఎంతిచ్చారు? ఇంకాయిస్తామన్నారా?" అన్నది.

"అనవసరమని చెబుతుంటే నీకక్కర్లేదూ? నాకు తెలియదా ఏం చేయాలో?" అన్నాడతను గట్టిగా.

"పోనీలెండి, మీ యిష్టం వచ్చినట్టు చేసుకోండి. పసివాడన్న ప్రేమ వుంటుందేమో అనుకున్నాను. వాడికిచ్చే డబ్బు మనం వాడుకోవడ మేమిటి?" అన్నది.

కామేశ్వర్రావు తినడం ఆపేశాడు, "నువ్వింక మాట్లాడ్డం ఆపవా?"

"నేను నోరు మూసుకున్నాను కాబట్టే మీ యిష్టం వచ్చినట్లు ఆడిస్తున్నారు వాడిని సంతలో "పశువుగా—"

కామేశ్వర్రావు కంచంలో గ్లాసుడు నీళ్ళు దిమ్మరించి చేయి కడుక్కున్నాడు. లేచి వెళ్ళిపోతోంటే కాంతం చూస్తూ కూర్చుందే కానీ, అదేమి టనలేదు. పోనీ ఓపూట తిండిమానితే నష్టం లేదన్నట్టు వూరుకుంది.

కాస్సేపటికి సూరివచ్చి "మంచి బట్టలు తొడగమంటున్నాడే నాన్న." అనే వరకు కదల్లేదు. తెల్లచొక్కా గళ్ళలాగూ తీసేసింది వాడికి. పండుగనాడు జీడీలు జేబుల్లో దాచుకున్నాడేమో మరకలు జేబులకి. ఎక్కడికి వెడుతున్నామని వాడు అడగలేదు. మళ్ళీ ఎప్పుడొచ్చేదీ చెప్ప లేదు కామేశ్వర్రావు.

వాళ్లు కారులో ఎక్కుతోంటే అక్కడే నిలబడింది కాంతం. కామేశ్వర్రావు ఆమెతో ఒక్కమాటమాటాడ లేదు పిల్లవాడిని చేయి పట్టుకుని తీసుకెళ్ళి కారులోఎక్కాక ఏదో చెప్పాడు. సూరి కారు ఎక్కి గొప్ప ముఖంతో చెల్లివంక, తమ్ముడి వంక చూశాడు.

ఇంట్లోకి వచ్చాక అన్నానికి కూర్చుంది కాంతం. ఏమీ సయించ లేదు. ఎంతలేదన్నా యాభై రూ
యిచ్చి వుంటారు వాళ్లు. తడవ
యిలానే యిస్తారేమో. ఇక
యిచ్చేది ఎల్లా నాశనం చేసుకొ
మొట్టమొదటిదైనా వాడికి చెం
చూడాలి. అనీతి ఆయనకు తే
ఆపేక్ష, ముచ్చట అసలులేవు.
ముదనష్టపు అప్పులు తీర్చుకుంటారు యీ డబ్బుతో. ఎన్ని దుకాణాల్లో చేరి పద్దులు వ్రాసినా చేతినిండా రూపాయలు ఆడింది ఎప్పుడూలేదు. ఇప్పుడు తన కడుపున పుట్టిన పిల్లవాడిపుణ్యమా అని యిన్ని రూపాయలు ఒకసారి

కనబడ్డాయి. కారులో ఎక్కి దర్జాగా తిరుగుతున్నాడు. ఏదో దశ అంటు కుంది.

వాళ్ళు వచ్చేటప్పటికి చీకటిపడింది. నారాయణరావుగారూకూడా వచ్చారు. కాంతం ఆయనకు ఎదురు పడలేదు ఎప్పుడూ. కానీగబగబా వెళ్ళి సూరిని ఎత్తుకుంది. వాడి చేతిలో బిస్కట్లు న్నాయి. "కారులోనే నిద్రపోయాడు కాస్సేపు పడుకోబెట్టండి" అన్నాడు ఆయన.

లోపలికి తీసుకెళ్ళి పడుకోబెట్టింది. చేతిలో బిస్కట్లు పెట్టినట్టున్నారు. కామేశ్వర్రావు చేతిలో ఒక కొత్త సంచీఉన్నది, అందులో ఏమున్నాయో, యింకా ఎంత డబ్బిచ్చారో?

"నేను వస్తానండి, రేప్పొద్దున్న కనబడండి" అని డాక్టరు వెళ్ళిపోతుంటే—"రేపు వీడినికూడా తీసి [illegible]ళ్ళా" అని అడిగాడు కామేశ్వ [illegible]

[illegible]ర, వాడు లేకపోతే మన [illegible]కు? వాళ్ళకి నమ్మకంగానే కన[illegible]తోంది. నాగభూషణం చచ్చి[illegible]యిన టైముకి, వీడుపుట్టిన టైముకి [illegible]ధికూడా సరిగ్గావుంది, బెజవాడకి వీడిని తీసుకెళ్ళి, అవన్నీ చూపించి పరీక్షిస్తారు. ఆ తర్వాత లక్నోకి తీసుకెళ్ళాలని వాళ్ళ ఐడియా" అన్నారాయన.

"వాళ్ళేమంటారు? ఇలా అందరికీ గుర్తుండవేమి పూర్వజన్మ విషయాలు?"

"అందరికీ వుండవు కనకే నీ కొడుకుమీద వేలరూపాయలు ఖర్చు పెట్టి, మానసిక పరిశోధన చేయడానికి యింత దూరం వచ్చారు వాళ్ళు. బెజవాడ వెడితే ఒక్కడూ వుంటాడా, రాత్రికి ఆగిపోవలసివస్తుందేమో...." అన్నారు డాక్టరుగారు.

"అక్కర్లేదులెండి. వాడే వుంటాడు." అన్నాడు కామేశ్వర్రావు.

కాంతానికి కష్టమనిపించింది. "ఒక్కడూ వుండడు డాక్టరుగారూ, అన్నంకూడా కలుపుకుని తినలేడు.'' అని తలుపు వెనక తచ్చాడుతున్నది కాస్తా ముందుకు వచ్చింది.

కామేశ్వర్రావు చిరాకు పడిపోయాడు. "నిన్నెవరూ సలహా అడగలేదు. లోపలికి వెళ్ళి పనిచూసుకో'' అన్నాడు.

"ఒక్కడినీ మీతో తీసుకెడతా

● "రోజూ తెల్లవారు జామున ఐదింటికిలేచి, ఒకగంట వ్యాయామంచేసి ఆ తరువాత ఒక వేడివేడి కాఫీ తాగితే ఎంత బాగుంటుంది?"

"అలాగా? ఎన్నాళ్ళనుంచి చేస్తున్నావేమిటి?"

"రేపు ప్రారంభిద్దామని."

నంటే విన్నాను కాబట్టి చెప్పడానికి వచ్చాను. వాడు వుండలేదు, అసలు నాక్కూడా అన్ని విషయాలు చెప్పాలి. పసివాడిని అన్యాయం చేసి వాడి సొమ్ము వాడుకోరాదు మనం. మీరైనా చెప్పండి'' అన్నది డాక్టరు గారితో గబగబ.

"మనం అవతల మాటాడుకుందాం పదండి డాక్టరుగారూ!" అన్నాడు కామేశ్వర్రావు.

ఆయన ఎటూ అనలేక "మంచి దమ్మా. అన్నీ చెబుతానులెండి నేను." అని తలవంచుకుని బయటికి నడిచాడు.

ఆమె కాస్సేపటికి గదిలోకి వెళ్ళే సరికి సూరి లేచికూర్చుని వున్నాడు. బద్ధకంగా ఆవలించి గోడన జేరగిల బడ్డాడు. వాడి ప్రక్కన కూర్చుని "వాళ్లు నీకు ఏమిచ్చారురా!" అన్నది. వాడు కళ్లువాల్చి బిస్కతు-పెద్దపొట్లం యిచ్చారు. నాన్న సంచీ ఏదీ?" అన్నాడు.

"ఉన్నాయి, యిస్తాలే. నాన్నగారికి ఏమిచ్చారు. చూశావా?" అన్నది కాంతం ఆత్రంగా.

"డబ్బులిచ్చారు. చాలా యిచ్చారు" అన్నాడు సూరి. కాంతానికి గుండెల్లో గుబుక్కుమంది. ఈయన బయటికి వెళ్ళాడు జేబులో అది పెట్టుకుని. నాశనం చేస్తాడు. పాడుఖర్చులన్నీ పెడతాడు.

"నిన్ను ఏమని అడిగారు? మళ్ళా అప్పటివన్నీ అడిగారా?"

సూరి మాట్లాడక కళ్ళుమూసు కున్నాడు. తన దగ్గర ఆ మాటలేమీ చెప్పడు, ఎంత అడిగినా ఏమో అంటాడు. మరి ఆ డాక్టర్లుఏమి మందు వేస్తారో, ఎన్నో వాగుతాడు. తనకి నమ్మక తప్పడంలేదు.

"ఏమి అడిగార్రా? ఎవరెవరు వున్నారక్కడ?"

"దొరగారు, యింకా - మళ్ళీ-యిద్దరు మరేమో డాక్టరుగారు."

"ఏమి అడిగారు నిన్ను, ఏం చెప్పావు?"

వాడు తలుపువేపు చూస్తున్నాడు. మళ్ళీ అడిగింది కాంతం. "ఏమో!" అన్నాడు. అంతా మర్చిపోయినట్టుం టాడు. తను అడిగితే చెప్పడు. ఇష్ట మైనప్పుడు ఏదో ఒకమాట అంటాడు.

"ఆకలేస్తోందా? రా, అన్నం తిందువు గాని-"

"వద్దు. రంగుసోడా యిచ్చారు. పెద్ద చాక్లెట్లు యిచ్చారు. అన్నీ అన్నాడు.

"రా నాన్న, పొట్ట ఏడ చూడు" అని వాడిని తీసికెళ్ళి వుప్పు దిష్టి తీసిపడేసింది. కంచ అన్నం పెట్టి పులుసుపోసి కలిపి వంతాన నాలుగు ముద్దలు తినిపించింది. వాడు ఎకసక్కెమైందని గోల చేశాక మూతి తుడిచి మంచినీళ్ళు పట్టింది. తమ్ముడితో చెల్లాయితో ఆడుకున్నాడుగానీ మాటలు ఏమీలేవు.

బాగా ప్రొద్దుపోయాక వచ్చాడు.

కామేశ్వర్రావు. ఎనిమిదే అయిందో, తొమ్మిదో అయిందో, అతను బట్టలు మార్చి పెరట్లోకి వెళ్ళి కాళ్ళు కడుక్కుని వచ్చాడు. ఇంకా అలాగే పడుకుంది కదలకుండా పిల్లల పక్కన. అతను ఒక చాప, తలగడ తీసుకుని వీధి అరుగుమీద వేసుకున్నాడు. చాలా కోపంమీద వున్నాడు.

నా కెందుకని వూరుకుంటే మరీ ముదురుతుంది వ్యవహారం అని లేచి వెళ్ళింది. చొక్కాకూడా మేకుకి లేదు. విప్పి తలక్రిందే పెట్టుకున్నాడు.

ఆమె వీధిగుమ్మం దగ్గరకు వెళ్ళింది. వీధంతా నిర్మానుష్యంగా వుంది. అరుగుమీద కూలబడి, "ఏమండీ, అన్నం తినరా?" అన్నది. అతను మాటాడలేదు.

"లేవండి. పిల్లలు తినిపడుకున్నారు. మీకు పెట్టాక నేనుతిని ...డుకోవాలి."

"...ల్లు కడుక్కోపో."

"...దేమిట మీరు తినివచ్చారా ...డే?"

"ఆ— తిన్నానులే చీవాటు."

...చెంఆగి 'నువ్వింక అవతలికిపో. నాతో మాట్లాడొద్దు. నన్ను పలకరించొద్దు.' అన్నాడు కోపంగా.

'ఎందుకంత గట్టిగా అరుస్తారు? నలుగురూ మూగుతారు కూడాను.' అన్నదామె తనూ కంఠం రెట్టించి.

అతనులేచికూర్చున్నాడు. 'మూగితే మూగనీ, నాకేం భయమా? నువ్వు చేసిన బజారుచాలు. వూళ్లో అందరితో పోయి చెప్పక పోయావు మొగుడు వుత్తిడబ్బు వెధవ అని.'

నేనిప్పుడు ఎవరితో చెప్పాను?'

'చెప్పలేదా? ఇంకా ఎవరితో చెప్పాలి! నారాయణరావు గారితో మాట్లాడే అవసరం నీకేమొచ్చింది? ఇంట్లో వుండవలసిన దానివి అసలు యివతలికివచ్చి ఎందుకు నోరెత్తాలి?" అతను కంఠం హెచ్చిస్తోంటే ఆమెకు కోపం వచ్చేసింది.

"ఆయనతో చెప్పుకుంటే నన్నా మీకు కొంచెం యింగితజ్ఞానం వస్తుందని చెప్పాను. అసలు యిదంతా నాటకం. నా బిడ్డకి ఏమీ తెలియదు, మీరు వాగించినదల్లా వాగుతున్నాడు. పసివాడిని అన్యాయంచేసి వాడికే దోగ్రహం పట్టించి డబ్బు పోగుచేసి మింగాలని .... "ఆమెమాట పూర్తికాక ముందే కామేశ్వర్రావులేచి ఆమెను రెండుదెబ్బలు వేశాడు. ఆమె బిగ్గరగా ఏడ్చింది. తిట్టింది. మరో నాలుగు దెబ్బలు కోపంమీద వేసేసరికి ఆమె లేచి గభాలున యింట్లోకి వెళ్ళింది.

వెళ్ళి పిల్లల పక్కన పడుకుంది. వళ్ళు విపరీతంగా మంటపుడుతోంది, ఉక్రోషం, అవమానం, దుఃఖం లోపలనుంచి జ్వాలలుగా వీస్తున్నాయి. ఏడుపుకంటే ఎక్కువగా కోపం

వస్తోంది. మాలతిపుట్టిన తర్వాత ఎన్నడూలేనిది యీవేళ చేయిచేసుకున్నాడతను. కడుపులోఆకలి మంటగా లేస్తోంటే. పిల్లలకి దగ్గరగా జరిగింది. సూరి ప్రక్కకుచేరి వాణ్ని దగ్గరకు అదుముకుంది. వెచ్చనివూపిరి ఆవిరిగావచ్చి, తన వెంటధారగా కన్నీటిను తీసుకొచ్చింది.

తను ఏమి బాపుకుందామని పోట్లాడింది? ఏదెయ్యమో పట్టుకుని పసివాడిని పీడిస్తోందని మొదట ఎంత భయపడింది. తాయెత్తు కూడా కట్టించింది. ఇప్పుడు ఆ భయంపోయి. ఏదో బిడ్డపేరున నాలుగురాళ్ళు వస్తున్నాయని సంతోష పడింది. అంతేగా? ఆకారంలేని ప్రాణిగా తనలో కదిలాడు ఒకనాడు. ముడుచుకొన్న మాంసం ముద్దగా తనవూపిరే వాడి ప్రాణంగా జీవం పుంజుకొన్నాడు. తనలో ఎగిరి గంతు లేసి, ఎగసిపడి తన కోర్కెలన్నీ చెప్పుకోవాలని, తన వ్యక్తిత్వం నిలుపుకోవాలని యత్నం చేశాడు. నిస్సహాయమైన శిశువుగా, తన కళ్ళల్లోకి విశ్వాసంతో, నమ్మకంతో, ఏ దాపరికాలులేని బేలతనంతో చూశాడు. అటువంటి పసిబిడ్డ సూరికాడా వీడు! ఎక్కడో వీడికి బాంధవ్యాలున్నాయి అంటున్నారు. అక్కడికే చెందిన జీవితం వీడి మనస్సులో మెదులుతోంది. అంటున్నారు. అదంతా తవ్వి, తీసి, భయం కలిగించే ఆ మాటలు మాట్లాడిస్తే కానీ వాళ్ళెవరికీ తోచదు. అదంతా మర్చిపోయి తన బిడ్డగా ఎప్పుడుంటాడు?

తనకి కాకుండాపోతున్న ఆ బిడ్డని గట్టిగా దగ్గరకు అదుముకొని, ఏదో బరువైన అపేక్ష కడుపులోని ఖాళీని నింపుతోంటే. కళ్ల మూసుకుంది ఆ కన్న తల్లి.

— సాయంత్రమై పోతోంది. మూడురోజుల క్రితం బెజవాడ వెళ్ళిన వాళ్ళు యింకా రాలేదు. ఆ రోజు యిలా వూరికి వెడతామని కూడా చెప్పకుండా కారులో వాడిని ఎక్కించుకుని వెళ్ళిపోయారు. డాక్టరుగారి ఆసుపత్రికి తను మనుష్యుల్ని పంపిస్తే తెలిసింది. దీపాలు వెలిగించాలని లేక అలాగే కూర్చుంది కాంతం. వాడు అన్నం తిన్నాడో లేదో. ఎక్కడ తిప్పుతున్నారో, ఎవరికి చూపిస్తున్నా... ఏమేమి వాగిస్తున్నారో. ఎ... తనని విడిచిపెట్టి వుండలేదు ... కారుఎక్కి ఎక్కడికో వెడతా... సంబరంలో వాడికది తెలియలేదు.

ఆయనకీ, డాక్టర్లకీ ఏం ... స్తుంది? పిచ్చినాన్న. దాహంవేస్తే కూడా తెలుసుకోక అలా నోట్లో వేలు వేసుకుంటాడు, ఆ చచ్చిపోయిన నాగభూషణం యిల్లు, వాకిలీ, కొడుకూ, కోడల్ని అందరినీ చూపిస్తారుకాబోలు. పూర్వజన్మ జ్ఞానంవల్లనే వీడిలా

మాటాడుతున్నాడని భాయపరచుకుంటారు. అక్కడి నుంచి ఎక్కడికేనా తీసుకుపోయారేమో!

ఈక్షణానసూరివచ్చితనకెదురుగానిలబడితే వాడిని గట్టిగా పట్టుకుని తన వళ్ళో పడుకోబెట్టుకుని ఎవరొచ్చినా వదలదు తను. ఆ పెద్ద డాక్టర్లు ఒక డబ్బుమూట పడేస్తారు యీయనకి. తనకి ఏమీకద్దు. పిల్లవాడు కళ్ళెదురుగా వుంచేచాలు. బుద్ధిలేక తను డబ్బుకోసం పోట్లాడింది.

అలా కూర్చున్న కొద్దీ, ఆలోచించిన కొద్దీ కడుపులో ఖాళీ ఎక్కువవుతున్నట్టనిపించింది. నాలుగు రోజులుకాదు. నలభై సంవత్సరాలైనట్టుంది, వాడిని చూచి. దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. నల్లగా, కారునల్లగా వున్న మేఘాలు వున్నట్టుండి క్రమ్ముకొని, ప్రపంచమంతా చల్లబడిపోయినట్టు, దీగులైవ పెద్దవాన కురిసినట్టు వున్నది ఆమె మనస్సు.

చిన్న పిల్లలిద్దరూ ప్రొద్దుటి అన్నం తిన్నారు, ఎదురుగావున్న యీ పసి

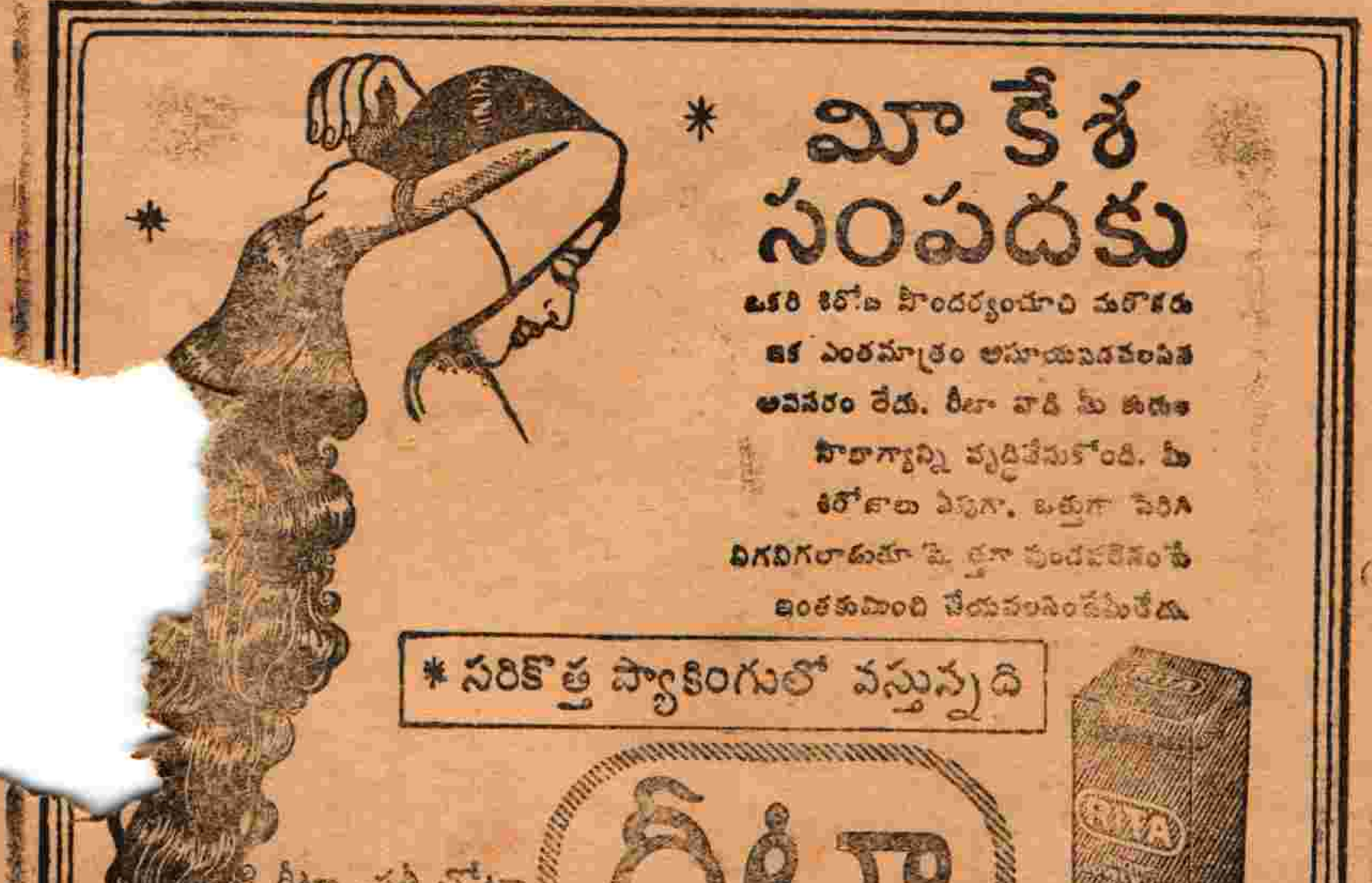

వాళ్ళిద్దరూ ఆమె కంటికి ఆనడము లేదు. అన్నయ్య రాలేదేం అని వాళ్ళు అడిగితే. పట్టలేకపోతోంది కాంతం.

రాత్రి పెద్దదవుతోంది. ప్రక్క వారింటి గడియారం రాత్రి కొట్టే గంటలన్నీ వినబడ్డాయి. కూర్చుని కూర్చుని ఎప్పుడు ఒరిగిందోగానీ భళ్ళున తెల్లవారినట్టు కళ్ళకి తెలిసి లేచిందామె.

అప్పుడు వచ్చారు వాళ్లు. కారు ఆగింది. ఆయన వచ్చారు. డాక్టరు వచ్చారు. డ్రైవరు ఏవో వస్తువులు తెచ్చి లోపల పెట్టాడు. సూరి రాలేదు. సూరి రాలేదు!

"ఏమండీ, సూరి ఏడీ?" ఎంతో గట్టిగా అడిగాననుకున్నది కాంతం. ఏడుపుగా పైకివచ్చిన స్వరంలో ఆ మాటలు వినబడడం లేదు.

'వెళ్ళాడు, వస్తాడు.' అన్నాడతను. డాక్టరుగారు ముందుకువచ్చి చెప్పారు. వాడిని బొంబాయి తీసుకెళ్ళారుట. ఆ తర్వాత ఎక్కడికైనా తీసుకువెళ్ళ వచ్చుట. మళ్ళీ పంపేస్తామన్నారుట. చాలా మృదువుగా, నట్టుతున్నట్టుగా మాటలు పలుకుతూ చెప్పారాయన. కాంతానికి అర్థమైంది చివరికి. సూరిని యిచ్చేశారు. డాక్టర్ల సరదాకోసం, శాస్త్ర విజ్ఞానం పెరగటం కోసం వాడిని అప్పగించి. చేతులూపుకుంటూవచ్చారు.

కాంతం ఆయన మాటలువినక. అర్థం చేసుకోక కారు దగ్గరకు పరుగెత్తింది. పరుగెత్తలేక కిందపడి— ఏడవలేక గుండెలు పగలకొట్టుకుంది.

* * *

ఎన్నో రోజులు గడిచాయి. ఆకాశమార్గాన విమానమెక్కి వెళ్ళిన సూరి అటే వెళ్ళిపోయాడింక. బందరు ఆకాశం మీద విమానం ఎప్పుడోగానీ ఎగరదు. వెంకటేశుకి, మాలతికి ఆ చప్పుడు వింటే సంబరం. బెజవాడలో చచ్చిపోయిన నాగభూషణం మళ్లీపుట్టి తన కడుపులో పెట్టిన చిచ్చు యింకా రగులుతుంటే. చెవులు రిక్కించి ఆ విమానం చప్పుడు వింటుంది కాంతం. అమ్మ పెట్టే పప్పు బువ్వలు మాత్రం తెలిసిన సూరి పెద్ద ప్రపంచంలో బ్రతకలేక పోయాడన్న వార్త ఆమెవరకూ రానే లేదు.

* * *

నాలుగు సంవత్సరాల[illegible]క కాంతానికి ఒకనాడు ఒకనిజ[illegible] సింది. తనలోని మార్పు [illegible] భయంగా అర్థం చేసుకుంది. [illegible] శ్వర్రావుతో చెప్పడానికి [illegible] చచ్చిపోయింది. కానీ- "మరో[illegible] నెలలకి మన సూరి మళ్ళీ [illegible] డండీ" అని అతనితో చెప్పా[illegible] ఈ మాటు సూరిపుడతాడని అనిపించి. ఆ భావానికి కళ్లు చెమర్చి, మెరుస్తోంటే. తనలోని క్రొత్త ప్రాణిమీద మమత పెంచుకుంది కాంతం.

●●●